

EKONINFOCHECKER

RASTU PLAĆE, MIROVINE, ZAPOSLENOST... ZAŠTO ONDA MLADI ODLAZE?

Provjera istinitosti članka

Mentor: Vanja Rubeša, mag.oec.

Student: Ivan Kezić

EkonInfoChecker

Sveučilište u Rijeci, Ekonomski fakultet

“Financira Europska unija – NextGenerationEU. Izneseni stavovi i mišljenja samo su autorova i ne odražavaju nužno službena stajališta Europske unije ili Europske komisije, kao ni stajališta Agencije za elektroničke medije ni Ministarstva kulture i medija. Europska unija i Europska komisija, kao ni Agencija za elektroničke medije ni Ministarstvo kulture i medija ne mogu se smatrati odgovornima za njih”

Uvod

Tema ovog rada je provjera tvrdnje objavljene u članku Slobodne Dalmacije (29. svibnja 2025.) naslovljenom “VIDEO Rastu plaće, mirovine, zaposlenost... Zašto onda mladi odlaze?” (autor Saša Ljubičić), prema kojoj je “u Hrvatskoj nezaposlenih kao u Skandinaviji”. Ova tvrdnja odnosi se na ključni makroekonomski pokazatelj – stopu nezaposlenosti – koji je važan pokazatelj stanja na tržištu rada i često se koristi u ocjeni gospodarskog razvoja. Budući da su skandinavske zemlje (Danska, Švedska, Finska) gospodarski razvijenije i imaju drugačije strukture tržišta rada te znatno veći BDP po stanovniku, usporedba s njima može dati krivi dojam o situaciji u Hrvatskoj. To je posebno važno u kontekstu odljeva mladih: ako je nezaposlenost u Hrvatskoj doista “kao u Skandinaviji”, zaključci o razlozima migracija mogu biti krivo formulirani. Stoga je potrebno provjeriti točnost tvrdnje pomoću službenih statističkih izvora.

Predstavljanje izvora

Članak je objavio Slobodna Dalmacija, ugledni hrvatski dnevni list sa sjedištem u Splitu. Iako je riječ o ozbiljnom mediju, ovdje je riječ o komentaru (analizi autora) u kojem se iznose tvrdnje bez navođenja konkretnih izvora ili podataka. Takav oblik („kolumna“ ili „video-komentar“) često sadrži subjektivne ocjene. Autor Saša Ljubičić iznosi niz tvrdnji u video-sadržaju prema tekstualnom prikazu, ali nije naveo ni izvor niti konkretne brojke za navedene ekonomske pokazatelje. Stoga treba oprezno pristupiti provjeri: sam medij može biti kredibilan, ali kontekst članka je popularno-informativan, a ne znanstveni. Za potvrdu ili opovrgavanje tvrdnje koristit ćemo sljedeće izvore podataka:

- **Eurostat** – Europski ured za statistiku, koji objavljuje jedinstvene (ILSO) podatke iz Ankete o radu (LFS) za sve članice EU. To su harmonizirani podaci po standardiziranoj metodologiji, pogodni za međuzemaljske usporedbe.
- **Državni zavod za statistiku (DZS)** – Nacionalno statističko tijelo RH objavljuje podatke o zaposlenosti i nezaposlenosti, uključujući stopu registrirane nezaposlenosti (administrativna evidencija) te anketne (LFS) podatke.
- **Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ)** – HZZ redovito objavljuje mjesečne izvještaje o broju nezaposlenih (prema evidenciji) i stopi registrirane nezaposlenosti. Ovi podaci uglavnom se temelje na statistici DZS-a. (Iako HZZ objavljuje relevantne brojke, ovdje se oslanjamo prvenstveno na Eurostat i DZS zbog lakoće usporedbe.)

Ovi izvori su službeni i pouzdani za ekonomske analize: Eurostat je referentna točka za međunarodne usporedbe, a DZS/HZZ daju detaljan uvid u domaću statistiku tržišta rada. U daljnjoj analizi koristit ćemo najnovije dostupne podatke za razdoblje „proljeće 2025.“, što podrazumijeva otprilike podatke za ožujak–svibanj 2025. godine.

Analiza tvrdnje

Tvrdnju ‘U Hrvatskoj je nezaposlenih kao u Skandinaviji’ provjeravamo usporedbom stopa nezaposlenosti. Prema Eurostatovim podacima za proljeće 2025. (sezonski prilagođeni ILO standard) te prema dostupnim nacionalnim podacima, dobijamo sljedeće vrijednosti:

- Hrvatska: stopa nezaposlenosti $\approx$ 4,5% (svibanj 2025)
- Danska: 5,3% (maj 2025)
- Švedska: 8,7% (maj 2025)
- Finska: 9,0% (maj 2025)

Iz navedenog je jasno da je stopa nezaposlenosti u Hrvatskoj značajno niža nego u Švedskoj i Finskoj, a neznatno niža i od danskog. Čak i prema registriranoj nezaposlenosti (5,1% u ožujku 2025 dzs.gov.hr), što je administrativna definicija, Hrvatska bilježi nižu nezaposlenost od Švedske (8–9%) i Finske (oko 9%). Dakle, tvrdnja da je u Hrvatskoj “nezaposlenih kao u Skandinaviji” nije istinita – istina je obrnuta: Hrvatska ima nižu nezaposlenost od navedenih zemalja. Čak i dodatna usporedba apsolutnih brojeva pokazuje razliku: oko 80 000 nezaposlenih u Hrvatskoj (svibanj 2025), naspram 503 000 u Švedskoj i 257 000 u Finskoj (uz znatno veću populaciju).

Ključno je da se pri usporedbi koristi ista definicija. Eurostatove stope temelje se na anketi (ILO), za sve zemlje. Podaci DZS-a/HZZ (registrirani nezaposleni) nisu izravno usporedivi s ILO podacima, ali i oni pokazuju da Hrvatska (5,1%) daleko zaostaje za Švedskom i Finskom. Stoga je tvrdnja netočna ili, u najboljem slučaju, zavaravajuća. Autor članka nije navodio ni jednu konkretnu brojku niti vremenski okvir, niti je objasnio smatra li se izražena stopa anketnom ili registriranom, pa je čitateljima teško razaznati na što se misli. Ukoliko se iščitava da „stopa nezaposlenosti u Hrvatskoj je otprilike jednaka onoj u Skandinaviji“, to u potpunosti nije utemeljeno podacima.

Evaluacija izvora i prezentacije podataka

Autor članka nije nigdje predstavio brojke ili izvore koji bi potkrijepili tvrdnju o nezaposlenosti. Izjava *“nezaposlenih kao u Skandinaviji”* je formula bez preciznog konteksta: ne navodi se jesu li u pitanju postoci ili apsolutni brojevi, koji su uzeti podatci (koji mjesec), niti kojeg razdoblja. Čitatelji stoga mogu dobiti krivi dojam da je stanje na tržištu rada u Hrvatskoj slično onom u puno razvijenijim zemljama. Takav zaključak je pogrešan. Postoji rizik da se kredibilitet komentara naruši zbog ovako neprovjerene tvrdnje.

Slobodna Dalmacija je općenito pouzdan izvor vijesti, ali u ovom slučaju članak sadržava više deklarativnih tvrdnji bez referenci. Primjerice, uz neutemeljenu usporedbu nezaposlenosti, autor ističe i rast plaća i mirovina, broj nekretnina i vozila i sl., opet bez navođenja konkretnih statistika ili izvora. Štoviše, naslov i stil teksta koriste jak emotivni naboj i sugeriraju složen kontekst (mržnja, korupcija), što nije vezano uz ekonomske pokazatelje. Objavljivanje netočnih tvrdnji može zbuniti čitatelje i dovesti do pogrešne interpretacije stvarnosti. Istovremeno, ako se tvrdnje iznesu bez izvora, teško je kontrolirati jesu li brojevi točni. U ovom slučaju, očito je da autor nije točno prenio statističke podatke (niti ih je usporedio na odgovarajući način).

Zaključak

Tvrdnja da je *“u Hrvatskoj nezaposlenih kao u Skandinaviji”* nije točna. Službeni podaci pokazuju da je stopa nezaposlenosti u Hrvatskoj znatno niža nego u Danskoj, Švedskoj i Finskoj, pa se ne može reći da je *“kao u Skandinaviji”* – naprotiv, Hrvatska ima povoljniji pokazatelj. Ova analiza ističe važnost kontekstualizacije statistike: usporedbu treba raditi s istim metodološkim osnovama i u istom razdoblju. Bez toga tvrdnje mogu biti zavaravajuće. Zaključujemo da se treba osloniti na službene statistike (Eurostat, DZS, HZZ) prilikom tumačenja ekonomskih pokazatelja i da se ne smiju formulirati općenite poruke bez provjere. U konkretnom slučaju, realnost je da je na hrvatskom tržištu rada nezaposlenost niža nego u spomenutim skandinavskim zemljama, suprotno navedenoj tvrdnji.

Literatura

DZS (Državni zavod za statistiku), 2025. *Broj zaposlenih u ožujku 2025. porastao za 0,3% u odnosu na prethodni mjesec.* Zagreb: DZS. Dostupno na: <https://dzs.gov.hr/vijesti/broj-zaposlenih-u-ozujku-2025-porastao-za-0-3-u-odnosu-na-prethodni-mjesec/2199> [Pristupljeno 3. srpnja 2025.]

Eurostat, 2025. *Euro area unemployment at 6.3% in May 2025.* Luxembourg: Eurostat. Dostupno na: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-euro-indicators/w/3-02072025-ap> [Pristupljeno 3. srpnja 2025.]

Eurostat, 2025. *Unemployment in the euro area at 6.2% in April 2025.* Luxembourg: Eurostat. Dostupno na: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-euro-indicators/w/3-03062025-bp> [Pristupljeno 3. srpnja 2025.]

Ljubičić, S., 2025. *VIDEO Rastu plaće, mirovine, zaposlenost... Zašto onda mladi odlaze?* Slobodna Dalmacija, 29. svibnja. Dostupno na: [Slobodna Dalmacija - VIDEO Rastu plaće, mirovine, zaposlenost... Zašto onda mladi odlaze? Razloga je više: 'Mržnja, netolerancija, korupcija'](#) [Pristupljeno 3. srpnja 2025.]